

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות זקנים וניצולי שואה ע"ש מרטי ג'ייקוב ז"ל
The Marty Jacob Holocaust Survivors and Elderly Rights Clinic

התכנית לחינוך משפטי קליני ע"ש אלגה צגלה
The Elga Cegla Clinical Law Program
برنامج التعليم القانوني الإكلينيكي على اسم ألفتسغلا

הקליניקה לזכויות ניצולי שואה ואנשים בזקנה
Holocaust Survivors and the Elderly Rights Clinic
عيادة حقوق الناجين من الكارثة والمسنين

**עמותת
המשפט
בשירות
הזיקנה**

5.4.2020
לכבוד:
משרד הבריאות

הנדון: הערות לטיטות מבחנים לחלוקת תמיכות של משרד הבריאות בקופות חולים לצורך הערכות למתן

שירותי רפואה בשל התפרצות הנגיף COVID-19

1. אנו החתומים מטה, ארגונים חברתיים הפועלים למען זכויות זקנים, מתכבדים להגיש את הערותינו ל"טיטות מבחנים לחלוקת תמיכות של משרד הבריאות בקופות חולים לצורך הערכות למתן שירותי רפואה בשל התפרצות הנגיף COVID-19" (להלן – **מבחן התמיכה**):
 2. משבר הקורונה, אשר בחזית הטיפול בו נמצאים, בין היתר, משרד הבריאות וקופות החולים, גובה מחיר כבד מאוכלוסיית הזקנים, אשר נאלצת לשהות בבידוד, מרוחקת ומנותקת במידה רבה או מוחלטת ממקורות התמיכה הרפואיים, הסוציאליים והפרה-רפואיים, אשר נגישים עבורה בימים בשגרה.
 3. על רקע האמור לעיל, קיימת חשיבות כי מבחן התמיכה יעודד פעילות של קופות החולים שמטרתה לספק מענה הוליסטי של שירותים רפואיים, סוציאליים ופרה רפואיים, בהתאמה לאתגרים שמציבה המגיפה הנוכחית באספקת שירותים אלו לאוכלוסיית הזקנים.
 4. מצ"ב רשימת התחומים אשר מוצע להוסיף לתוספת למבחן התמיכה:
- א. **הקמת מערך חלוקת תרופות לבתי המבוטחים הזקנים**: על פי עדויות מהשטח קיים קושי ממשי של זקנים רבים לקבל את תרופות המרשם להם הם זקוקים. לכן יש צורך בהקמת תשתית יעילה לחלוקת תרופות בפרק זמן סביר וללא עיכובים לזקנים בבתיהם. יש להנגיש שירות זה באופן אקטיבי לאוכלוסיית הזקנים, ובכך לצמצם את הסיכון שלהם ביציאה מן הבית או באי נטילת תרופות.
 - ב. **קבלת שירותי בריאות מרחוק מצוותים פרה-רפואיים בתחומי ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת ופיזיותרפיה**: על רקע הנחיות משרד הבריאות לציבור הזקנים להישאר בבית, קיים סיכון ממשי בהחמרה במחלות קיימות ובהידרדרות במצב הבריאותי-פיזי. נוכח האמור לעיל קיים צורך בתגבור מערך הפיזיותרפיסטים ומרפאים בעיסוק על מנת שיוכלו - גם אם מרחוק - לתמוך ביצירת שגרה מובנית ועידוד פעילות גופנית עבור זקנים השוהים בבתיהם. בנוסף קיים צורך בתמיכת אנשי מקצוע אלו בזקנים שנמצאים בהליכי שיקום. שירות זה יכול להוות פעולה מניעתית, לשמר ולו במעט את תפקוד הזקנים ולסייע בצמצום

ההשפעות השליליות ארוכות הטווח על תת פעילות על אוכלוסייה זו, שיכולות להגיע למוגבלות קשה ואף לתמותה, ובכך להכביד, גם כספית, על קופות החולים שיאלצו לשאת בעלויות הכספיות הגבוהות.

ג. **קבלת שירותי תמיכה נפשית ופסיכו-סוציאלית מרחוק:** לנוכח ההשלכות הנפשיות האפשריות של הבידוד של זקנים, כגון עליה בחרדה, בדיכאון ובבדידות, העשויים לגרום גם הם לעליה בתחלואה הפיסית, קיים צורך במתן שירותי תמיכה מרחוק על ידי עובדים סוציאליים, פסיכולוגיים ופסיכיאטריים לציבור זה.

ד. **דגש על מתן מכלול השירותים הקבועים בתוספת בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית:** לנוכח הפערים ואי השוויון בנגישות לשירותי בריאות בין מרכז לפריפריה, קיימת חשיבות כי יינתן דגש, בין היתר, לאספקת השירותים הכלולים בתוספת למבחן התמיכה, לאוכלוסיית הזקנים הסובלת ממילא, גם בימי שגרה, מתת נגישות לשירותי בריאות. **יש לציין כי פיתוח שירותי הנגשה מרחוק יכול להוות פתרון משמעותי גם לתקופת המשבר, וגם לצמצום הפערים בימי שגרה.**

ה. **פיתוח שירותי בריאות במסגרת הבית:** לנוכח החשש הקיים מחוסר יכולת של בתי החולים לטפל בחולים, קיים צורך כי קופות החולים יערכו למתן שירותי טיפולי בית למגוון מצבים – החל מרפואה מניעתית כמצויין בסעיף ב' לעיל, אשפוז ביתי המצמצם את הצורך בהגעה לבתי החולים או לאשפוזי היום בקופות החולים, וכלה בטיפול פליאטיבי לחולים סופניים. בכלל חולים אלו יש לציין את הזקנים הסובלים ממחלת הדמנציה.

ו. **מתן הנחיות מקדימות לזקנים:** קיים צורך להנגיש את השירות של הנחיות מקדימות לציבור הזקנים, על מנת לברר עימם באופן פרו-אקטיבי את העדפותיהם ורצונותיהם בשאלות של סוף החיים. בירור אקטיבי זה, יכול לאפשר לזקנים בחירה רבה יותר ולצמצם את הצורך באישפוזי שווא.

ז. **שימוש בכלי מדידה והערכה:** לצורך מעקב אחרי פעילות הקופות בנושאים אלו, בדומה למדדי איכות בתחומים אחרים. כמו כן יש לבחון מתן תמריצים לחדשנות ולמידה הדדית בתחומים אלו, להגברת השיוון בין כלל האזרחים במדינה.

5. נודה על הוספת התחומים שפורטו לעיל לתוספת למבחן התמיכה, על מנת להבטיח כי הזקנים, אשר מצויים בסיכון כפול להיפגע ממשבר הקורונה, הן בשל סכנת ההידבקות והן בשל ההשלכות הבריאותיות של הבידוד שנכפה עליהם, יקבלו את המענה ההולם בימים אלו.

בברכה,

פרופסור איסי דורון	עו"ד ליעד סטרולוב	עו"ד קרן צפריר
עו"ד דורית אלון-כשר	עו"ד ועו"ס יעל הבסי-אהרוני	עו"ד נעמה הלר
עמותת המשפט בשירות הזקנה	הקליניקה לזכויות ניצולי שואה	עו"ס אדווה מסילתי
	וא/ נשים בזקנה	הקליניקה לזכויות
	אוניברסיטת תל אביב	זקנים וניצולי שואה
		אוניברסיטת בר אילן

2

